

**Svar på Interpellation från Sergej Salnikov (SD)
till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara
Lindblom (V) angående stadens arbete med att
lokalisera och nyttja fastigheter som skyddsrum**
Dnr KS 2025/411

Jag välkomnar interpellantens engagemang i frågan om skyddade utrymmen för civilbefolkningen vid krissituationer. Det är ett viktigt ämne med tanke på dagens säkerhetspolitiska läge. Samtidigt måste jag påpeka att frågeställningarna i interpellationen är felriktade i förhållande till de faktiska utmaningar staden och landet står inför. Dessutom verkar det som att interpellanten bortser från hur ansvaret för skyddsrum är uppdelat mellan stat och kommun. Detta är särskilt anmärkningsvärt med tanke på att interpellantens parti agerar samarbetsparti till nuvarande regering, vars engagemang i denna fråga tycks begränsa sig till miljardinvesteringar i försvarsmakten, samtidigt som konkreta insatser och resurser till det civila försvaret uteblir. Detta passiva förhållningssätt äventyrar inte bara befolkningens trygghet, det slår särskilt hårt mot dem med minst ekonomiska marginaler i samhället.

Stockholm har en lång tradition av att arbeta med civil beredskap. Många av stadens skyddsrum byggdes under kalla kriget, och Stockholms stad har fortsatt att förvalta dessa. Samtidigt har skötseln av skyddsrummen blivit eftersatta och fått andra funktioner än att skydda människor i krig.

Interpellantens förslag att snabbt stärka skyddsrumsbeståndet genom att identifiera och utnyttja befintliga fastigheter är därför missriktat. Fokus måste i stället ligga på att modernisera och säkra de skyddsrumspplatser som redan finns. Som interpellanten dessutom bör känna till är det inte Stockholms stad som beslutar om nya skyddsrum. Det är en fråga för riksdagen och regeringen, som sedan genomförs via MSB. En statlig utredning från 2022 (SOU 2022:57) har redan lyft behovet av stärkta skydd för civilbefolkningen och det har även lagts en motion i riksdagen under 2023 (2023/24:2025) om att bygga fler skyddsrum. Trots detta har vi ännu inte sett några konkreta besked eller åtgärder från den regering som interpellantens parti glatt stöttar.

Staden har däremot agerat. Under 2022-2023 sammanställdes en inventering av skyddsrummen i kommunal ägo. Totalt ansvarar Stockholms stad för cirka 735 000 skyddsrumspplatser. Allmännyttan har drygt 1 500 skyddsrum och övriga nämnder och bolag omkring 2 000. Inom detta bestånd finns också olika kategorier av skyddsrum: de större befolkningsskyddsrummen där staten ansvarar för upprustningen och de mindre normalskyddsrummen som ligger inom fastighetsägarens ansvar att underhålla.

Inventeringen visar att de mindre skyddsrummen generellt är i bättre skick, men de är också många. Enbart Svenska Bostäder räknar med att det behövs 45 miljoner kronor för att åtgärda sina skyddsrum under kommande treårsperioden, och det är bara ett av stadens bostadsbolag. Staden har trots detta gjort besiktningar, projekteringar och lagt planer för modernisering så att det idag finns tidsplan och kostnadsuppskattning för när och hur normalskyddsrummen ska åtgärdas. Samtidigt bör det understrykas att detta ansvar endast gäller stadens egna fastigheter. Skyddsrum i privata fastigheter och bostadsrättsföreningar är fastighetsägarens ansvar, vilka generellt tycks sakna både resurser och kapacitet att iordningställa sina skyddsrum.

För stadens del så är den stora utmaningen hur upprustning och iordningsställande av befolkningsskyddsrummen inom fastighetsnämnden bestånd ska gå till. De utgör totalt 27 stycken, varav de fyra större (Skravelberget, Philipssongaraget, Katarinaberget och Vattugaraget) är särskilt komplexa och tidskrävande att utreda, projektera och renovera. Dessa specialskyddsrum är alltså statens ansvar att upprusta och är därmed bidragsberättigade från MSB. Men regeringens totala ovilja att tillskjuta de medel som krävs är talande för deras skenbara engagemang i denna fråga. De har avsatt 100 miljoner kronor för upprustning av skyddsrum för hela riket. Av detta tillfaller endast cirka 10 miljoner kronor Stockholms stad, en summa som är långt ifrån tillräcklig för att genomföra nödvändiga åtgärder. Senast 2022 bedömde MSB att Sveriges civila försvar bör förstärkas med 27 miljarder kronor per år inför kommande mandatperiod. I dagsläget saknas dessa resurser helt i regeringens budget, som prioriterar skattesänkningar för de rika framför tryggheten för alla.

Svar på Interpellation från Sergej Salnikov (SD) till bostads- och fastighetsborgarrådet Clara Lindblom (V) angående stadens arbete med att lokalisera och nyttja fastigheter som skyddsrum

Eftersom statens stöd är minimalt vältras ansvaret i praktiken över på fastighetsägarna. Detta innebär att kostnaderna för upprustning, material och bemanning landar hos hyresgästerna i form av höjda

hyror. Att regeringens politik innebär att de som redan har det sämst ekonomiskt ska stå för notan är inget nytt, men det blir särskilt cyniskt när det handlar om något så grundläggande som skydd i en krissituation.

Trots dessa utmaningar har Stockholms stad fortsatt att prioritera civila försvaret. I årets budget har vi exempelvis tillfört ytterligare 4 miljoner kronor till fastighetsnämnden för att stärka arbetet med civil beredskap. Samtidigt föreslår interpellantens parti i sin oppositionsbudget en så kallad ”effektivisering” motsvarande 20 miljoner kronor i samma nämnd. En fråga jag skulle vilja ställa tillbaka är hur ert parti överhuvudtaget har tänkt att staden ska finansiera era förslag när ni samtidigt skär ner på de resurser som krävs?

Skyddsrummen är en del av vår gemensamma beredskap och en kritisk samhällsfunktion. Ansvar för att stärka skyddet för civilbefolkningen måste axlas av staten. Här behövs ett tydligare regelverk som fungerar i praktiken, en långsiktig finansieringsplan och en strategi där fastighetsägare och hyresgäster inte lämnas ensamma med kostnadsansvaret.

Stockholm den 16 maj 2025

Clara Lindblom